

Juryrapport beste onderwijsblog 2018 (19 januari 2018, Balie, Amsterdam)

Vandaag wordt voor de tweede keer namens de Onderwijsraad de prijs uitgereikt voor het beste onderwijsblog. Met veel genoegen heeft de jury kennisgenomen van de blogs, waarin o.a. zomerscholen, financieringsstromen, de (onvolwassen) onderwijswetenschappen, de kwaliteit van de examens, de waarde van het ontdekkend leren en nut en noodzaak van een vernieuwd curriculum de revue passeren. Het onderwijsdebat wordt niet alleen gevoerd door onderwijsjournalisten, maar in toenemende mate door mensen uit het onderwijsveld zelf. Er worden steeds meer blogs geschreven door onderwijsprofessionals die in hun vrije tijd een inspanning leveren om anderen te informeren over hun ideeën en activiteiten. Dat wil de Onderwijsraad graag stimuleren en belonen en ziet dit als een zeer waardevolle toevoeging aan de gesprekken die gevoerd worden in de traditionele media. Met de prijs voor het beste onderwijsblog wil de Onderwijsraad de kwaliteit van het publieke debat over onderwijs via sociale media bevorderen.

Totaal zijn er 35 blogs voor deze nominatie voorgedragen of ingediend. Dat zijn er 4 meer dan vorig jaar. Dat is een mooie ontwikkeling. Een blog heeft de jury omschreven als een digitale essayistische, opiniërende bijdrage aan het publieke onderwijsdebat. Eventueel verrijkt, of louter bestaande uit beeld- en/of geluidmateriaal.

Het was wederom een genot en voorrecht om in de jury te zitten voor het beste onderwijsblog. Het is om diverse redenen mooi om al deze blogs te lezen:

- Er wordt veel tijd aan zo'n blog besteed. Wij zijn onder de indruk van de hoeveelheid werk die daarin gestoken wordt. De hoop dat het dan gelezen wordt en, nog mooier, dat het ook invloed en effect heeft is niet bij voorbaat positief beantwoord. Dat accentueert de moed en het doorzettingsvermogen van de bloggers des te meer.
- Het geeft ons als liefhebbers van het onderwijs meer scherpzinnigheid en focus, het inspireert om zelf verder na te denken over de thema's die in de blogs aan de orde gesteld worden.

Voor ons als jury was er een aantal criteria om van de longlist een shortlist te maken.

- Impact (t.o.v. onderwijs)
- Kwaliteit: leesbaarheid, samenhang en onderbouwing
- Het vernieuwende, creatieve, verrassende
- Mogelijkheid om door te klikken
- Makkelijke navigatie

In alfabetische volgorde zullen nu de genomineerde blogs gepresenteerd worden. Van ieder blog zal kort iets gezegd worden over de inhoud.

Genomineerden voor beste onderwijsblog 2017

1. **Steven Geurts, Zomerscholen: gesubsidieerde vercommercialisering**
<https://stevengeurts.wordpress.com/2017/05/15/zomerscholen-gesubsidieerde-vercommercialisering/>

Steven Geurts is ook de vorige keer tot de shortlist doorgedrongen. Dat is een mooie indicatie voor de kwaliteit van zijn blogs. Vorig jaar ging het om een onderzoek naar de geldstromen in het

onderwijs en hoe die nadelig uitpakken voor de leerlingen. In dit blog legt de auteur overtuigend bloot hoe een ogenschijnlijk louter positief initiatief als een ‘zomerschool’ juist de kwaliteit van het onderwijs aantast. Geurts eindigt zijn blog als volgt: ‘Als het geld nu wél bij de klassen terecht komt, kunnen klassen misschien wat kleiner worden en kunnen er meer bevoegde leraren worden aangesteld. Dekker moet zijn miljoenen uitgeven aan het verhogen van de onderwijskwaliteit. De onderwijsboot is lek. En in plaats van te luisteren naar zijn bemanning geeft Dekker zijn geld liever uit aan ondernemers die met een rolletje Ducktape en een gepeperde rekening klaarstaan om het gat af te plakken.’

2. Frans van Haandel en Hans Duijvestijn (voorgedragen door Karin Winters), Waar is het extra geld voor het VO gebleven?

<https://onderwijzerblog.wordpress.com/2017/05/07/waar-is-het-extra-geld-voor-het-vo-gebleven/>

Karin Winters heeft dit blog voorgedragen. Ze geeft aan dat ze het een zeer gedegen onderzoek vindt, dat het nationale nieuws gehaald heeft. De jury is van oordeel dat er inderdaad sprake is van een gedegen onderzoek. De officiële reactie op 30 mei 2017 vanuit Politiek Den Haag door staatssecretaris Sander Dekker ondersteunt de impact van dit blog. Dekker benadrukt het eenzijdige beeld van het onderzoek van Van Haandel en Duijvestein. Toch meent de jury dat juist dit onderzoek scherpte heeft gegeven aan het debat over nut en noodzaak van de lumpsumsystematiek. De auteurs tonen aan dat in de periode 2002-2015 sprake is van fors gestegen publieke onderwijsuitgaven die niet te verklaren zijn uit de kosten voor de docenten. Al meer dan 15 jaar verdwijnen er via de lumpsum vele publieke miljarden in een zwart gat. Ook de honderden miljoenen in 2013 beschikbaar gesteld voor extra docenten leverden geen extra docenten op. Het is verbazingwekkend dat er steeds weer geen politieke bereidheid was om de doelmatigheid van de bestedingen te onderzoeken en daar lessen uit te trekken.

Met de invoering van de lumpsum-financiering voor het VO in 1995 is de strakke regie door OCW op de besteding van het onderwijsgeld losgelaten. Wij denken dat dit blog stevige impact heeft op de discussie over de doelmatigheid van de bestedingen sinds de invoering van de lumpsum.

3. Paul A. Kirschner, Worden de onderwijswetenschappen ooit volwassen?

<https://onderzoekonderwijs.net/2017/01/22/worden-de-onderwijswetenschappen-ooit-volwassen/>

Dit blog is voorgedragen door Mirjam Neelen. Het blog bespreekt de vraag waarom onderwijswetenschappen in de kinderschoenen blijven staan (veel kleine en/of kwalitatieve studies waardoor generalisatie moeilijk is) en waarom het bewijs dat beschikbaar is niet wordt omarmd. Kirschner ondersteunt zijn boeiende onderzoek met diverse voorbeelden. Zo maakt hij melding van het negeren van wetenschappelijke resultaten vanuit ideologische overwegingen in het eind 2016 verschenen PISA-rapport. Terwijl in een grafiek van de resultaten duidelijk te zien is dat directe instructie een zeer sterk positief verband heeft met de prestaties (op twee na het sterkste verband waarvan de eerste niet te beïnvloeden is!) en ontdekkend leren op vier na het sterkste negatieve verband weifelt de tekst over de twee aanpakken enorm. De jury is van oordeel dat Kirschner terecht aandacht vraagt voor het gebrek aan volwassenheid van de onderwijswetenschappen.

4. **Michel Pijpers, Het begon zo onschuldig...**

<http://www.deleraar.nl/blogpagina/het-begon-zo-onschuldig>

Ook Michel Pijpers staat voor de tweede keer op de shortlist. Vorig jaar met een blog over Hattie. Nu richt Pijpers zich op het CITO. Cito publiceert al jaren cijfers waaruit je kunt afleiden dat het zijn eigen examen Nederlands slecht vindt. Hoe kan het dat deze examens toch ieder jaar weer op dezelfde manier afgenomen worden? Pijpers stelt een aantal indringende vragen, die de antwoorden eigenlijk al in zich hebben. Hoe kan het dat (minstens) vanaf 2014 de havo-examens Nederlands zo veel slecht beoordeelde items hebben?

- Is het examenprogramma Nederlands zo moeilijk te vertalen naar een examen?
- Waarom wijkt het beeld bij Nederlands zo af van dat bij de andere vakken?
- Leest het CvTE de TIA's (toets- en itemanalyse) niet?
- Geeft het CvTE aan Cito wel een duidelijke opdracht?
- Hoeft Cito geen verantwoording af te leggen?
- Krijgt Cito ondanks deze matige prestatie betaald?
- Én een syllabus, én referentieniveaus, is dat misschien verwarrend?
- Moet SLO in actie komen?
- Waarom reageerde tot nu toe niemand op deze cijfers?
- Waar blijven de Kamervragen?
- Van wie moeten de koppen rollen?

5. **Dick van der Wateren, Ontdekkend leren, waarom eigenlijk niet?**

<http://onderzoekonderwijs.net/2016/10/16/ontdekkend-leren-waarom-eigenlijk-niet/>

Dick van Wateren herkent weinig van het betoog van Paul Kirschner tegen het ontdekkend leren. Kirschner vindt dat directe instructie veel effectiever is. Van Wateren vindt het tijd voor een nieuw geluid m.b.t. het ontdekkend leren, vanuit de praktijk. De jury vindt het goed dat Van Wateren het debat aangaat, over een blog dat ook genomineerd is.

Van Wateren in zijn blog over het ontdekkend leren: 'Ik heb niet kwantitatief gemeten hoeveel van de theorie is overgekomen. Dat is misschien een zwak punt. In de gesprekjes die ik met verschillende groepen heb wordt me wel duidelijk dat ze goed kunnen werken met krachtmomenten, behoud van energie en andere natuurkundige grootheden. Met andere woorden, ze hebben in die vier uur over een probleem op een natuurkundige manier nagedacht. Dat is al winst. Daarnaast hebben ze goed samengewerkt, creatieve oplossingen bedacht en veel plezier gehad.'

Van Wateren is overigens geen tegenstander van instructie: 'Laat mij maar lekker onderzoekend leren met mijn klassen. En op zijn tijd geleide instructie.'

6. **Dick van der Wateren, Wat heeft het onderwijs NU nodig?**

<http://onderzoekonderwijs.net/2016/09/17/wat-heeft-het-onderwijs-nu-nodig/>

Deze blogpost is geschreven als een oproep aan onderwijzend Nederland met het doel een genuanceerde discussie over curriculumvernieuwing op gang te brengen. Hij schrijft dit samen met Jasper Rijpma, Frans Droog, Jelmer Evers, Frans van Haandel, Thijs Roovers, Mark van der Veen en Marjolein Zwik.

Dit blog geeft volgens de jury overtuigend aan dat in de hele discussie over curriculumvernieuwingen het aan twee dingen ontbreekt, namelijk tijd en autonomie: ‘Het ontbreekt ons aan genoeg tijd. In het basisonderwijs worden wij geacht om alles voor te bereiden en te verwerken in amper één uur voor en één uur na schooltijd. In het voortgezet onderwijs krijgen we per les van 50 minuten ongeveer 15 minuten voorbereidingstijd en 15 minuten om op te sparen voor nakijktijd. In Nederland geven we per voltijdsbaan simpelweg 20% meer les dan het Europees gemiddelde.’

‘Autonomie maakt het onderwijs beter en het beroep van leraar weer aantrekkelijk. Als leraren centraal staan en de professionele ruimte en het vertrouwen krijgen, kunnen we ons werk doen volgens de maatstaven van de beroepsgroep.’

Het heeft volgens de auteurs geen zin om te filosoferen over abstracties als ‘onderwijs dat leerlingen beter begeleidt in hun ontwikkeling tot volwassenen die vaardig, aardig en waardig zijn’ als de randvoorwaarden niet op orde zijn..